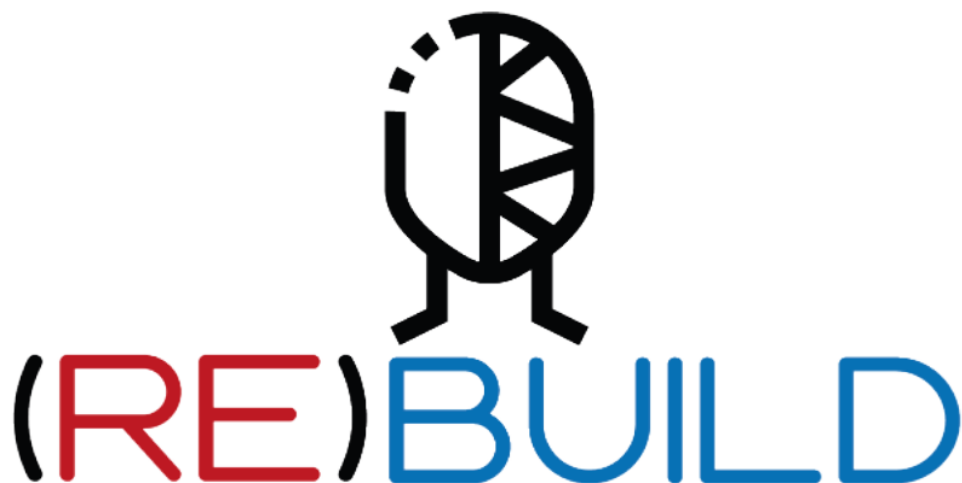

Vseživljenjska kariera:
pridobivanje znanja na življenjski
poti

Strateški dokument (RE)BUILD
2022

*Intelektualni rezultat 4 je v imenu projektne konzorcija pripravil
Spectrum Research Centre, Irska.*

Vsebina

Uvod v projekt (RE)BUILD	3
Oblikovanje strateškega dokumenta	3
Zakaj (RE)BUILD?	5
Strateški okvir	5
Kaj je bil namen projekta (RE)BUILD.....	7
Rezultati projekta	7
Priporočila za uporabnike.....	10
Priporočila za politike	12
Zaključek	Erreur ! Signet non défini.
Reference	Erreur ! Signet non défini.

Uvod v project (RE)BUILD

Oblikovanje strateškega dokumenta

Globalizacija, tehnološki napredek in demografske spremembe močno vplivajo na svet dela. Ti megatrendi vplivajo na število in kakovost razpoložljivih delovnih mest, na način njihovega opravljanja ter na znanja in spretnosti, ki jih bodo delavci v prihodnosti potrebovali za uspeh na trgu dela. V središču vseh teh sprememb je pomemben tehnološki napredek, ki se v zadnjih letih odvija s hitro hitrostjo in hkrati povzroča hitre in temeljite spremembe v strukturah in procesih na trgu dela. Raziskave kažejo, da je manj verjetno, da se bodo nizkokvalificirani odrasli učinkovito udeležili izobraževanja in usposabljanja, pa tudi, da je njihova motivacija za to nekoliko nižja kot pri odraslih z višjo stopnjo izobrazbe. S strateškega vidika se vseživljenjsko učenje in upravljanje kariere pojavljata kot orodji, ki se lahko odzoveta na spremembe, ki jih prinašajo preoblikovanja sedanjih družbenih, gospodarskih, političnih in kulturnih praks. S spodbujanjem prožnosti, raznolikosti ter časovne in prostorske dostopnosti izobraževanja ti koncepti zagotavljajo niz pogojev, ugodnih za spodbujanje sprememb, od učenja k spremembam in od sprememb k učenju, ki jih družbene strukture, delovne organizacije in državljani nenehno zahtevajo v sedanjem procesu stalnega prilagajanja tako različnim in zapletenim realnostim.

Na podlagi skupnih izkušenj pri delu z odraslimi in iskalci zaposlitve smo projektni partnerji na začetku projekta (RE)BUILD vedeli, da je pri nizkokvalificiranih odraslih manj verjetno, da bodo učinkovito sodelovali v izobraževanju in usposabljanju, pa tudi, da je njihova motivacija za to nekoliko nižja kot pri odraslih z višjo stopnjo izobrazbe. Čeprav je stopnja izobrazbe pomemben kazalnik človeškega kapitala družbe, ni vedno veljavna za merjenje usposobljenosti prebivalstva v različnih okoliščinah. Spretnosti, pridobljene v izobraževalnem sistemu, lahko zastarajo, če se ne posodablajo, ali nasprotno, posamezniki z nizko stopnjo formalne izobrazbe lahko s svojimi življenjskimi in delovnimi izkušnjami pridobijo široko paleto spretnosti. Cilj projekta (RE)BUILD je bil pomagati marginaliziranim odraslim, ki se spopadajo s poklicnimi prehodi ali prilagajanjem kariere, da bi olajšali razumevanje trga dela z razvijanjem veščin upravljanja kariere, ki odraslim z manj priložnostmi omogočajo raziskovanje in načrtovanje lastne poklicne strategije. Namen projekta, ki ga je financirala francoska nacionalna agencija v letu 2020 s podporo programa Erasmus+, je bil tudi pomagati

strokovnjakom na področju poklicnega izobraževanja in usposabljanja, izobraževalcem odraslih in socialnim delavcem, ki delajo z nizko kvalificiranimi in marginaliziranimi odraslimi, da uporabijo učne rezultate in orodja projekta (RE)BUILD za podporo razvoju spretnosti upravljanja kariere in poti vseživljenjskega učenja.

Partnerske organizacije iz Francije, Irske, Belgije, Grčije, Portugalske in Slovenije so 26 mesecev sodelovale pri razvoju inovativnega gradiva za usposabljanje, virov za samopomoč in samousmerjevalnih praks, ki razvijajo spretnosti, kompetence in samozavest odraslih in iskalcev zaposlitve z nizkimi kvalifikacijami po vsej Evropi. V okviru projekta je nastal prilagojen zbirnik virov za upravljanje kariere (IO1: Zbirka virov za upravljanje kariere), ki ga je pilotno preizkusilo in uporabljalo več kot 120 marginaliziranih odraslih v šestih evropskih državah. V sodelovanju s 60 strokovnjaki za poklicno izobraževanje in usposabljanje ter izobraževalci odraslih smo razvili in preizkusili nov program usposabljanja na delovnem mestu o karierni orientaciji, več kot 240 predstavnikov naših glavnih interesnih skupin pa je sodelovalo na evropskih delavnicah (RE)BUILD za upravljanje kariere, na katerih smo spodbujali dostop do platforme (RE)BUILD za e-učenje (IO3), ki gosti vsa izobraževalna gradiva projekta v modularnih, koščeni enotah, oblikovanih glede na posebne učne potrebe uporabnikov.

S temi izvedbenimi ukrepi so projektni partnerji zbrali kakovostne povratne informacije, ki so bile analizirane in uporabljene kot podlaga za pripravo dokumenta o politiki (RE)BUILD. V tem strateškem dokumentu so predstavljena spoznanja, pridobljena med našimi izvedbenimi ukrepi, pojasnjene možnosti vlaganja v pobude za upravljanje kariere, namenjene marginaliziranim odraslim v Evropi, ter podana vrsta priporočil za politiko in prakso, namenjenih odločevalcem na nacionalni in evropski ravni, da bi še okrepili obseg podpore za upravljanje kariere in vseživljenjsko učenje, ki je na voljo nizkokvalificiranim odraslim v Evropi.

Zakaj (RE)BUILD?

Strateški okvir

V današnjem svetu ne glede na začetno poklicno izbiro posameznik ne more biti več odvisen od zaposlitve za vse življenje. Pravzaprav niti ne morejo biti prepričani, da bo področje, ki so si ga izbrali na začetku svoje poklicne poti, ob njihovi upokojitvi še vedno obstajalo. Da bi posamezniki lahko delovali v tem spremenljivem okolju, morajo razviti spretnosti, vedenje in lastnosti, ki jim bodo pomagale postati učinkoviti zaposleni in samozavestni vodje kariere.

Pomen izobraževanja odraslih se odraža v cilju na ravni EU, po katerem naj bi se do leta 2030 vsako leto usposabljal vsaj 60 % vseh odraslih. Napoved Evropskega centra za razvoj poklicnega usposabljanja, CEDEFOP, o znanju in spretnostih za zaposlovanje do leta 2030 krepi trend, da bo delo v prihodnosti temeljilo na znanju. Delovna mesta, ki tradicionalno zahtevajo nizko raven kvalifikacij, bodo zahtevala vse bolj zapletene naloge, ki bodo zahtevale domeno več pismenosti, vključno z digitalno, in širok spekter osnovnih znanj. Poleg tega sedanji gospodarski scenarij sili nizkokvalificirane ali brezposelne delavce, da ponovno razmislijo o svojem poklicnem projektu. Tu se spretnosti upravljanja kariere in vseživljenjsko učenje prepletata in se kažeta kot dve izjemno koristni področji za razumevanje, kaj se od državljanov pričakuje v učeči se družbi.

V tem okviru je cilj nove evropske agende za izobraževanje odraslih za obdobje 2021-2030 povečati in izboljšati ponudbo, spodbujanje in uporabo formalnih, neformalnih in priložnostnih učnih priložnosti za vse ter določiti nove cilje, ki jih je treba doseči:

- do leta 2025 naj bi se vsaj 47 % odraslih, starih od 25 do 64 let, udeležilo učenja, in
- do leta 2030 naj bi bilo v učenje vključenih vsaj 60 % odraslih.

V ta namen je v agendi predstavljena vizija razvoja izobraževanja odraslih v Evropi do leta 2030 na petih glavnih prednostnih področjih: 1.) Upravljanje: s krepitvijo partnerstva med vladami, regionalnimi in lokalnimi oblastmi, ponudniki izobraževanja in usposabljanja, podjetji, socialnimi partnerji, javnimi zavodi za zaposlovanje in socialnimi službami ter civilno družbo. Cilj tega sodelovanja bi moral biti izpolnjevanje potreb odraslih udeležencev izobraževanja in delodajalcev, vključno s financiranjem pobud za izobraževanje odraslih; 2.)

Ponudba in uporaba priložnosti za vseživljenjsko učenje, ki bi se morala osredotočiti na to, da bi bilo izobraževanje odraslih bolj prilagojeno in bi temeljilo na potrebah posameznika; 3.) Dostopnost in prožnost časa, kraja, virov, oblik organizacije in izvajanja ter različnih pristopov in ukrepov za povečanje udeležbe, vključenosti in motivacije za izobraževanje, saj je za uskladitev z njihovimi življenjskimi in delovnimi obveznostmi prožnost bistvena za povečanje števila odraslih udeležencev izobraževanja; 4.) Kakovost, pravičnost, vključenost in uspeh v izobraževanju odraslih. Izobraževanje odraslih je pomembno za spodbujanje enakosti spolov in solidarnosti med različnimi starostnimi skupinami, kulturami in ljudmi iz različnih okolij; v zvezi s tem bi morale nacionalne vlade razmisliti o izvajanju spodbud za odpravo vseh ovir, na katere naletijo ljudje iz prikrajšanih skupin; in 5.) zeleni in digitalni prehod zahtevata, da vsak posameznik razvije nove in potrebne zelene in digitalne spretnosti za delo in življenje v digitalnem okolju ter se prilagodi nenehno spreminjajočemu se trgu dela.

Kaj je bil namen projekta (RE)BUILD

Rezultati projekta

Koncepta upravljanja kariere in vseživljenjskega učenja se združujeta kot dve izredno koristni področji za razumevanje tega, kar se pričakuje od državljanov v učeči se družbi - to je družbi, v kateri so ljudje vse življenje in od kakovostnega osnovnega usposabljanja naprej nenehno vključeni v izobraževalne dejavnosti, v katerih si prizadevajo poglobiti, posodobiti ali obnoviti strukture, pridobljene med začetnim izobraževanjem, z namenom njihove uporabe v delovnih okoljih in zunaj njih. Sedanji gospodarski scenarij ponuja nizkokvalificiranim ali brezposelnim delavcem priložnost, da ponovno razmislijo o svoji poklicni poti. Tu se prepletajo spretnosti upravljanja kariere in vseživljenjskega učenja in v tem prerezu se je porodila zamisel o projektu (RE)BUILD.

V okviru Evropske mreže za politiko vseživljenjske orientacije (ELGPN, 2007-2015) je delovna skupina, ki združuje predstavnike ministrstev za izobraževanje in delo, pripravila skupno opredelitev spretnosti za vodenje kariere, ki temelji na kompetencah:

“Veščine upravljanja kariere se nanašajo na vrsto kompetenc, ki posameznikom in skupinam zagotavljajo strukturirane načine zbiranja, analiziranja, sintetiziranja in organiziranja informacij o sebi, izobraževanju in poklicu ter spretnosti za sprejemanje in izvajanje odločitev in prehodov. Zato so za posameznika pomembne pri oblikovanju in izvajanju življenjskega projekta, v katerem ima delo [...] osrednje mesto.”

S tem povezana znanja, spretnosti in kompetence se nanašajo na tri področja:

- upravljanje osebnosti (npr. samozavedanje o svojih sposobnostih in interesih, socialnih veščinah itd. ter uporaba tega pri načrtovanju poklicne poti in drugih življenjskih situacijah);
- upravljanje učenja (npr. razumevanje odnosa med seboj in učnimi priložnostmi, zahtevami učnih poti in povezavami s trgom dela ter uporaba tega pri načrtovanju poklicne poti in drugih življenjskih situacijah);
- upravljanje kariere (iskanje, vrednotenje in analiziranje informacij o poklicih, sektorjih, priložnostih na trgu dela, povezovanje teh informacij s svojim samospoznavanjem in

učnimi pridobitvami ter uporaba tega pri načrtovanju kariere in drugih življenjskih situacijah).

Na podlagi predpostavke, da je karierni razvoj vseživljenjska izkušnja, so partnerji projekta (RE)BUILD ustvarili inovativne učne izkušnje, ki spodbujajo praktično inteligenco odraslih pri soočanju z njihovimi osebnimi pričakovanji in pridobivanju osebne prožnosti pri odločanju in raziskovanju kariernih priložnosti, hkrati pa pomagajo strokovnjakom za poklicno izobraževanje in usposabljanje ter izobraževalcem odraslih bolje sodelovati v programih poklicnega usmerjanja in upravljanja z nizko kvalificiranimi in marginaliziranimi odraslimi.

Projekt (RE)BUILD je prinesel naslednje izobraževalne rezultate:

1. IO1: Uporabniku prijazen in prilagojen nabor virov za upravljanje kariere za nizkokvalificirane in marginalizirane odrasle, katerega cilj je spodbujati znanje, spretnosti in prakse, ki jim omogočajo strateško odzivanje na potrebe in trende na trgu dela, hkrati pa razvijajo prilagodljivost, samozavedanje, sprejemanje odločitev in raziskovanje strategij samoupravljanja kariere.
2. IO2: Prilagojen program usposabljanja na delovnem mestu o karierni orientaciji, ki predstavlja izobraževalne vire, razvite v okviru projekta; omogoča boljše razumevanje procesa učenja odraslih; spodbuja boljše razumevanje mutacij na trgu dela in najnovejših trendov na področju karierne orientacije; in nazadnje predstavlja inovativne izobraževalne strategije za delo pri kariernem svetovanju z marginaliziranimi odraslimi.
3. IO3: V celoti dostopna platforma za e-učenje (<https://learn-to-re-build.eu/onlineLearning/>), ki omogoča dostop do vseh izobraževalnih gradiv programa (RE)BUILD v modularnih enotah usposabljanja. Vsa gradiva so na voljo kot odprti izobraževalni viri, ki jih je mogoče preprosto in neodvisno uporabljati v skladu s potrebami učencev in trenerjev.

S projektom (RE)BUILD so odrasli lahko:

1. dostopali do celotne palete izdelkov in virov za upravljanje kariere ter jih učinkovito uporabljali v času in na kraju, ki ustrezata njihovim potrebam;

2. prepoznali priložnosti za razvoj svojih učnih ciljev in spretnosti na področju zaposljivosti;
3. razumeli, kako deluje trg dela: kako najti zaposlitev; oceniti, kako in zakaj se spreminjajo panoge in posamezna delovna mesta v njih; in kakšne vrste spretnosti potrebujejo, da se lahko razvijajo in napredujejo;
4. ugotovili, kako se lahko razvijajo na delovnem mestu;
5. bolje znali sprejeti poklicne odločitve, obvladovati spremembe in negotovost z načrtovanjem za naprej ter se samozavestno odločati.

Z izvedbenimi ukrepi smo ocenili rezultate in učinek razvitih virov (RE)BUILD in čeprav so ciljne skupine in zainteresirane strani potrdile učinkovitost orodij in virov, so si projektni partnerji prizadevali tudi raziskati, kako bi bilo mogoče še naprej obravnavati potrebe obeh ciljnih skupin, in pridobili povratne informacije ključnih zainteresiranih strani v vsaki partnerski državi za oblikovanje priporočil za prakso in politiko, ki so navedena v nadaljevanju. Projektni partnerji v vseh šestih državah EU so oblikovali skupno 12 skupnih priporočil, ki so pomembna na evropski ravni.

Priporočila za uporabnike:

1. Za samozavesten dostop do virov (RE)BUILD in njihovo uporabo imajo karierni svetovalci pomembno vlogo pri pomoči mladim in odraslim pri razumevanju in razvijanju spretnosti (vključno z digitalnimi spretnostmi), ki so potrebne za uspešno uporabo virov.
2. Motivacija je ključno gonilo pri odraslih in mora biti prisotna, če želijo prepoznati priložnosti za razvijanje svojih učnih ciljev in spretnosti na področju zaposljivosti.
3. Razumevanje potreb ciljne skupine je resnično pomembno in zagotavljanje, da to znanje služi razvoju virov, je bilo ključno spoznanje projektnih partnerjev. Oblikovali smo lokalne delovne skupine ustreznih deležnikov, ki so v zadnjih 26 mesecih pregledovali in prispevali k projektu. Njihovi vpogledi in znanje so bili neprecenljivi in so zagotovili, da smo ustvarili praktične vire, ki so bili pripravljene za uporabo in uporabo v osebem in poklicnem okolju.
4. Ljudem je treba pomagati, da se bodo lahko samozavestno odločali o svojem osebem in poklicnem življenju. To se pri delu z odraslimi z nizkimi kvalifikacijami ne zgodi samodejno, zato je treba podporo vključiti v storitve poklicnega svetovanja in zaposljivosti.
5. Učinki pandemije COVID-19 so nedvomno vplivali na zaposlene, iskalce zaposlitve in sam trg dela ter pospešili spremembe v načinu življenja, učenja in dela. Vendar pa obstajajo priložnosti, ki jih je mogoče izkoristiti glede na uveljavljanje sprememb v praksah na delovnem mestu. Delodajalci, zaposleni in iskalci zaposlitve so pokazali ustvarjalnost, prilagodljivost in odpornost, kar so ključne spretnosti in prednosti, ki jih je mogoče izkoristiti na trgu dela po koncu pandemije.
6. Ljudje potrebujejo podporo in storitve za posodobitev svojega znanja, spretnosti in kompetenc, da bi zapolnili vrzel med svojo izobrazbo in usposabljanjem ter zahtevami hitro spreminjajočega se trga dela. Etos in filozofija vseživljenjskega učenja lahko

zapolnita vrzel v znanju in spretnostih, vendar je treba storiti več za spodbujanje in promocijo pomena vseživljenjskega učenja in njegovih koristi za osebno in poklicno rast.

7. V tem kontekstu projektni partnerji projekta (RE)BUILD priznavajo, da so še vedno potrebni novi pristopi, da bi odraslim olajšali udeležbo v vseživljenjskem učenju. Projekt (RE)BUILD je k temu prispeval, vendar je treba storiti še več na področju razvoja spretnosti, vključujočega izobraževanja in učenja, motivacije ter dostopa in uporabe tehnologije za zmanjšanje ovir za udeležbo

Priporočila za politike

1. Nova evropska agenda za izobraževanje odraslih 2021-2030 še naprej poudarja izjemen pomen izobraževanja odraslih, zdaj bolj kot kdaj koli prej zaradi izzivov, ki jih prinaša kriza Covid-19.
2. Poudariti je treba pomen temeljnih spretnosti za vse ter nenehnega pridobivanja znanja, spretnosti in kompetenc na vseh ravneh, v formalnem, neformalnem in priložnostnem učenju, to pa zato, ker so posamezniki, ki sodelujejo v vseživljenjskem učenju, bolj opremljeni za prilagajanje novim okoliščinam, razvoj spretnosti, ki jih potrebujejo za delo, in izboljšanje svojih zaposlitvenih možnosti.
3. Vseživljenjsko učenje prispeva tudi k večji vključenosti v družbo ter podpira osebni in družbeni razvoj, zdravje in dobro počutje ljudi, pri čemer upošteva potrebe in želje posameznika.
4. Številni ukrepi, predlagani na evropski ravni, niso ponujali celostnega pristopa k vseživljenjskemu učenju, saj so bili pogosto močno osredotočeni na razvoj poklicnih spretnosti in/ali osnovnih znanj. Čeprav so ta področja zelo pomembna, odrasli in mladi ne smejo ostati v ozadju. Okrepiti je treba širok in celosten pristop k izobraževanju odraslih, pri čemer je treba dati enak pomen vsem sektorjem in vsem oblikam učenja - formalnemu, neformalnemu in priložnostnemu učenju.
5. Dostopnost in prožnost časa, kraja, virov in izvajanja ter različni ukrepi za povečanje udeležbe, vključenosti in motivacije za učne potrebe v izobraževanju morajo ostati v središču pozornosti politike. To še posebej velja za programe, kot je Erasmus+, kjer se spodbujajo inovacije na področju izobraževanja za spodbujanje socialne vključenosti

Zaključek

Na lokalni in regionalni ravni je projektna skupina (RE)BUILD okrepila in razširila mrežo stikov med ciljnimi skupinami in zainteresiranimi stranmi, da bi povečala izobraževalno ponudbo v smislu ponovnega vključevanja marginaliziranih in nizkokvalificiranih odraslih na trg dela. To smo dosegli s povečanjem kakovosti izobraževalne ponudbe, ki je na voljo na področju izobraževanja odraslih na lokalni ravni v vsaki partnerski državi, in spodbujali niz lokalnih, regionalnih in nacionalnih najboljših praks izobraževanja odraslih in karierne orientacije, ki bodo, upajmo, prispevale k dolgoročnemu znanju in izkušnjam strokovnjakov, ki delajo na področju izobraževanja odraslih, storitev zaposljivosti ter karierne orientacije in podpore vodenju, da bodo lahko učinkoviteje posredovali pri marginaliziranih odraslih.

Priporočila iz tega strateškega dokumenta so bila oblikovana na podlagi razvoja, izvajanja in potrjevanja prilagojenih izobraževalnih virov, ki so bili pilotno preizkušeni v šestih državah članicah EU, kar je prispevalo k boljšemu razumevanju glavnih ovir in motivov odraslih za ponovno vključitev v izobraževanje. Upamo, da smo dokazali, da imajo lahko socialno-izobraževalni ukrepi v današnjih družbah pozitiven učinek in da imajo odrasli pri ponovnem opredeljevanju svoje poklicne poti zdaj dostop do virov, ki jih bolje obveščajo o njihovih odločitvah glede poklicnih priložnosti in trenutnih trendih na trgu dela, tako da se bolje zavedajo sami sebe in so prepričani v svoje sposobnosti in zmožnosti za uspešnejše krmarjenje na trgu dela.

Vsi viri in rezultati projekta (RE)BUILD so na voljo na spletni strani:

www.re-build-project.eu..

Reference

1. European Commission, Directorate-General for Employment, Social Affairs and Inclusion, *The European Pillar of Social Rights Action Plan*, Publications Office of the European Union, 2021, <https://op.europa.eu/webpub/empl/european-pillar-of-social-rights/en/>
2. European Commission, Directorate-General for Education, Youth, Sport and Culture, *Education and training monitor 2020: country analysis*, Publications Office of the European Union, 2020, <https://data.europa.eu/doi/10.2766/739096>
3. Cedefop, Eurofound (2018), *Skills forecast: trends and challenges to 2030*. Luxembourg: Publications Office. Cedefop reference series; No 108. <http://data.europa.eu/doi/10.2801/4492>
4. The Council of the European Union (2021), *Council Resolution on a new European agenda for adult learning 2021-2030*. Official Journal of the European Union (2021/C 504/02). [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021G1214\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021G1214(01)&from=EN)
5. The European Lifelong Guidance Policy Network (ELGPN) (2012), *Lifelong Guidance Policy Development: A European Resource Kit*. Finland: Publication Office (2012) http://www.elgpn.eu/publications/browse-by-language/english/ELGPN_resource_kit_2011-12_web.pdf/view
6. The European Lifelong Guidance Policy Network (ELGPN) (2015) *Guidelines for Policies and Systems Development for Lifelong Guidance: A Reference Framework for the EU and for the Commission*. Finland: Publication Office <http://www.elgpn.eu/publications/browse-by-language/english/elgpn-tools-no-6-guidelines-for-policies-and-systems-development-for-lifelong-guidance>

(RE)BUILD

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

"The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein."
Project Number: 2020-1-FR01-KA204-080458